

2015-10-23

Avdelningen för utbildning och arbetsmarknad
Hanna Sällemark

Motion 51 - Stödåtgärder för elever som har utsatts för mobbning

Beslut

Styrelsen föreslår kongressen besluta:

att motionen anses besvarad och inte föranleder någon ytterligare åtgärd.

Motionen

Andreas Sturesson, Jönköpings län, Ella Bohlin, Stockholms län, Gun-Marie Daun, Västra Götalandsregionen och Erik Slottnér, Stockholms län, samtliga KD, har i motion 51 yrkat **att** Sveriges Kommuner och Landsting tar initiativ till att belysa frågan om mobbningsplanerna och behovet av att erbjuda rehabiliteringsinsatser för de elever som utsatts för mobbning.

Styrelsen

Skolan ska vara en bra arbetsmiljö för både barn och vuxna. Skolans hälsofrämjande och förebyggande arbete är en förutsättning för en god lärmiljö. Skolhuvudmannens ansvar för att förebygga och bekämpa mobbning och kränkande behandling är tydligt formulerat i skollagen, och skyldigheterna fördjupas ytterligare i Skolverkets Allmänna råd för arbetet mot diskriminering och kränkande behandling som utkom 2012. Skyldigheten omfattar såväl förebyggande som åtgärdande arbete.

I arbetet med att främja en god skolmiljö och förebygga kränkningar är elevhälsans insatser centrala. Inom elevhälsans ram ska finnas tillgång till medicinska, psykologiska, psykosociala samt specialpedagogiska insatser. Uppdraget omfattar såväl generella insatser som individuellt riktat arbete, till exempel stödjande samtal med enskilda elever under en begränsad period. Det kan vara motivations- och krissamtal eller utredande, rådgivande och bearbetande samtal av kurator, skolsköterska eller psykolog.

Hur huvudmännen stöttas och granskas i sitt arbete mot mobbning

Skolverket arbetar på flera sätt med att stödja skolhuvudmännen i sitt arbete med att förebygga och förhindra mobbning. Bland annat har de tagit fram en kunskapsöversikt som lyfter fram och diskuterar olika enskilda insatser och arbetssätt som fungerar för att förebygga och åtgärda mobbning.

En viktig slutsats i översikten är att mobbningen minskar om skolorna i det åtgärdande arbetet involverar både lärare och personal med specialfunktioner, till exempel specialpedagoger, sjuksköterskor och kuratorer. Det gör elevhälsan till en mycket viktig del i arbetet.

I antologin ” Kränkningar i skolan – analyser av problem och lösningar” presenteras en studie där en grupp skolor med låg frekvens av mobbning jämförs med en grupp skolor där mobbningsfrekvensen är hög. Den avgörande skillnaden mellan skolorna är att skolor med lite mobbning och kränkningar också har en stabil organisation, en positiv arbetsmiljö och goda relationer mellan lärare och elever.

Skolverket har även gett ut tre utvecklingspaket för arbetet mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Här erbjuds möjlighet till kompetensutveckling som kan användas i arbetet med att utveckla verksamheten.

Mobbning och kränkande behandling är ett område som regelbundet återkommer i Skolinspektionens granskningar, både inom ramen för den regelbundna tillsynen och genom de anmälningar som görs till barn- och elevombudet, BeO. Genom inspektionsrapporterna får kommunerna återkoppling i vilka brister verksamheten har och vad som måste åtgärdas. BeO har även möjlighet att begära skadestånd för elever av de kommuner som inte lyckas att få mobbning att upphöra.

SKLs arbete med frågan

SKL:s medlemmar har sammantaget ett långtgående ansvar för ungas skolgång men också för den fysiska och psykiska hälsan. Här är samverkan mellan olika verksamheter såsom skola, socialtjänst och landstingets hälso- och sjukvård central, där varje verksamhet utifrån sitt ansvarsområde och sin kompetens bidrar kring den unges behov. En förstärkt och förbättrad samverkan för ungas psykiska hälsa är något som belysts inom Psykprojektet (2012- 2014), rätt insatser i rätt tid för att främja psykisk hälsa och motverka psykisk ohälsa hos barn och unga. En konsekvens av projektet är att SKL inlett en dialog med Social- och Utbildningsdepartementen om en förstärkt elevhälsa. SKL har inlett ett arbete med att förstärka stödet till kommuner och skolor i arbetet att förbättra förutsättningarna för en inkluderande lärmiljö, något som visat sig vara en nyckelfaktor för skolor med liten förekomst av mobbning och kränkande behandling.

Styrelsen är helt enig med motionsställarna att de som utsätts för mobbning och kränkande behandling ska få det stöd som de behöver. Kommuner och landsting har dock ett tydligt och långtgående ansvar när det gäller såväl ungas skolgång som psykiska och fysiska hälsa. Det finns ett starkt tryck på skolhuvudmännen när det gäller att arbeta mot mobbning idag, både genom granskning och tillsyn samt genom olika typer av stöd för utvecklingsarbete. SKL arbetar på flera sätt för att stödja huvudmännen och har för avsikt att fortsätta med detta.

Stödåtgärder för elever som har utsatts för mobbning

När en anställd på en arbetsplats har blivit utsatt för hot eller våld har arbetsgivaren skyldighet att ge stöd till den drabbade. Det skyddet saknar Sveriges skolelever.

Skolornas nolltolerans mot mobbning innebär i bästa fall att mobbningen upphör men arbetet får inte sluta där. För de drabbade eleverna finns såren kvar resten av livet.

Skolornas skyldighet sträcker sig idag till att upprätta en åtgärdsplan om mobbningen anses ha haft en negativ inverkan på skolresultatet. I annat fall lämnas eleven utan särskilt stöd.

Skolan har idag en skyldighet att ha ett värdegrundsarbete. Ett arbete som skall sätta fokus på alla människors lika värde och barns och ungas rätt till skolgång. Detta innebär att en nollvision mot mobbning ska vara en självklarhet. Enligt skollagen är huvudmannen skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring kränkningar elever utsatts för samt vidta åtgärder för att förhindra framtida kränkningar. Skollagen är entydig. Diskriminering, trakasserier och kränkningar får inte förekomma i skolan.

Dock är inte skollagen tillräckligt tydlig vad det gäller skolans skyldigheter att erbjuda rehabiliterande insatser för att bygga upp självkänsla och självförtroende hos den som har blivit utsatt, blivit mobbad.

Vart femte barn har blivit kränkt av en annan elev i skolan det senaste året. Lika många har ibland känt sig ensamma. Det visar Friendsrapporten 2014. Men mobbning är inte bara ett skolproblem, det är ett samhällsproblem. Att mobbningen uppmärksammas, rapporteras och utreds är viktigt.

För att mobbningsplanen skall bli ett verkningsfullt instrument och för att alla elever ska få rätt till det stöd de behöver måste skolans ansvar för mobbade elevers rehabilitering tydliggöras.

Skolan ska ha målsättningen och ambitionen att alla elever som går ut skolan kan göra det som hela människor med högburet huvud och rak rygg.

Förslag

Med anledning av ovan nämnda föreslås SKL kongress besluta

Att förbundet tar initiativ till att belyser frågan om mobbningsplanerna och behovet av att erbjuda rehabiliteringsinsatser för de elever som utsatts för mobbning

Andreas Sturesson (KD), ombud för Jönköpings län

Ella Bohlin (KD), ombud för Stockholms län

Gun-Marie Daun (KD), ombud för Västra Götalandsregionen

Erik Slottner (KD), ombud för Stockholms län